K.
Off. 2305
93, 5.

Digitized by Google

Digitized by Google

ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID

PRINS BOUDEWIJN

NAAR 'T FRANSCH

van

E. MONTHAYE

STAFKAPITEIN.

BRUSSEL

BOEK- EN STEENDRUKKERIJ CORNÉ-GERMON

17, Treurenberg, 17

1891.

Alle rechten voorbehouden.

Digitized by Google

Digitized by Google

INHOUDSTAFEL.

	Bladz.
De noodlottige tijding	7
De ziekte van den Prins. — Zijn dood	8
De algemeene rouw	13
De lijkplechtigheden	27
Herinneringen	35
Prins Aalbrecht	44

Digitized by Google

Digitized by Google

Zijne Koninklijke Hoogheid

PRINS BOUDEWIJN

DE NOODLOTTIGE TIJDING.

Een akelig gerucht verspreidde zich op 23 januari, bij 't krieken van den dag, door de straten van Brussel. Ten 7 ure 's morgens werd de ongeloofelijke, ja de ontzettende tijding die als een donderslag in eenen wolkeloozen hemel viel, bevestigd. Eenige stonden daarna deed de telegraaf door het gansche land deze droevige mare geworden : « Zijne » Koninklijke Hoogheid Prins Boudewijn is dezen nacht ten » 1 uur 45 minuten overleden ! »

Die tijding was zoo onverwacht, zoo onvoorzien, zij klonk zoodanig akelig als eene doodklok in het oor, dat de voorbijgangers ontsteld, verstomd, ja ongeloovig in hunne verbazing bleven stil staan.

Digitized by Google

Prins Boudewijn dood ! Wat ! hij die niet ziek was — want men had alleen van eene verkoudheid, eene valling gehoord — in eenige uren tijds ontrukt ! Het was een dier verpletterende slagen voor dewelke medelijden sprakeloos blijft.

Neen : men kon het niet gelooven. Het leven was zoo bloeiend in dien jongeling van een en twintig jaren : zijn struische en flinke lichaamsbouw, zijn bevallig voorkomen, zijne losse houding, zijne goede inborst die hoegenaamd geene vermoeienis vreesde, dit alles bewees veeleer eene overmaat van kracht en van gezondheid ! En de Dood zou, onverbiddelijk, met wreede onmeêdoogenheid, in een oogenblik, dat schitterend hoofd vol kracht en dapperheid ontrukt hebben, dat hoofd dat omringd was van al wat moederliefde maar kan aan den dag brengen ?... En dit op het oogenblik dat de Koninklijke Familie, die voor de dagen van Prinses Hendrika gesidderd had, nu van deze harde beproeving dacht hersteld te zijn ?... Neen ! dit was onmogelijk...

Maar de werkelijkheid is onverbiddelijk. In dat Paleis waar de glimlach het spoor der tranen nog niet had uitgewischt en waar nog geen einde gesteld was aan de dagen van droefheid, was de dood plotselings uit de duisternis opgetreden om den sterksten, diengenen welke het best tegen zijne slagen scheen gevrijwaard te zijn, neêr te vellen...

***

DE ZIEKTE VAN DEN PRINS. — ZIJN DOOD.

De Prins was op woensdag 14 januari voor de laatste maal uitgegaan. Hij had eene verkoudheid gekregen en ging niet

Digitized by Google

buiten het Paleis. Zaterdag, beving hem eene koorts welke hem verplichtte te bed te blijven.

Zijne Koninklijke Hoogheid zou niet meer opstaan !

Dinsdag, verklaarde zich eene nauw omschrevene longontsteking : deze scheen van geenen ergen aard en volgde een regelmatigen loop. Er werd besloten geene dagberichten over de ziekte af te kondigen om de bevolking niet te verontrusten door de aankondiging eener ziekte van denzelfden aard als die der Prinses Hendrika, doch welke geenen slechten uitslag scheen te voorspellen. (1)

Donderdag, bevond de Prins zich beter : de koorts was merkelijk verminderd, men hoopte alreeds Hem weldra hersteld te zien, doch zie ! ten half vier 's achternoens verklaarde zich plotselings eene bloeduitvloeiing in de nieren.

De dokters Mullier en Mélis, die den Prins pleegden, riepen aanstonds de hulp in van doktor Rommelaere : deze keurde hunne handelwijze goed en onderhield zich lang met zijne ambtgenoten.

Eene doodelijke ongerustheid beving toen den Graaf en de Gravin van Vlaanderen alsook de aanwezigen, die met angst de uitspraak der dokters afwachten. Welke vrees of welke hoop ging de onderlinge raadpleging dier ondervindingrijke dokters hun inboezemen?

(1) Wij hebben inderdaad in de handen van 's Prinsen adjudant een telegram gezien, welk de geheimschrijver van Zijne Koninklijke Hoogheid aan dezen hoofdofficier gezonden had, die op dat oogenblik van dienst was te Laeken. Het telegram was gedagteekend uit Brussel, 19 januari, 11 ure 's morgens, en luidde als volgt :

Geene beternis, de koorts laat niet na, de doktors hebben geene vrees.

(Get.) Bosmans.

Digitized by Google

Helaas ! het angstwekkend gelaat der doktors gaf genoegzaam hunne onrust te kennen. Zij verklaarden den toestand bedenkelijk, maar gewanhoopt moest er niet worden : er bestonden nog vele kansen tot redding; zij achtten het nochtans geraadzaam den Prins de laatste sakramenten te doen toedienen.

Men ontbood in aller ijl den Pastoor van St-Jaak-op-Caudenberg; die aanstonds tot de bedstede van den lijder toesnelde. De Prins ontving den priester zonder verwondering : hij vergiste zich geenszins over zijnen bedenkelijken toestand : « Kom binnen een uur weêr, zegde hij tot den » eerbiedwaardigen priester, ik zal dan bereid wezen. »

En, daar de Prins bemerkte dat zijn oude kamerdienaar te neder geslagen was, zegde hij hem met de goedheid welke zijn karakter kenmerkte : « Wees niet zoo bedroefd, » Julius; men gaat mij de laatste sakramenten toedienen, » maar, gij zult zien, het zal daarna beteren.... »

Ten acht ure ontving de Prins godvruchtig de laatste sakramenten in 't bijwezen van zijne gansche familie en van de personen welke tot zijnen dienst waren en allen nedergeknield zaten rond zijne bedstede.

De Koning en de Koningin, die men van den bedenkelijken toestand des lijders verwittigd had, kwamen aanstonds van Laeken naar het paleis van den Graaf van Vlaanderen toegesneld. Wat droevige herinnering moest op dat oogenblik van angst en vrees de harten van Hunne Majesteiten benauwen ! Twee en twintig jaren te voren, op denzelfden datum, werd hun eenige zoon Hun door den dood ontrukt; nu vonden zij den dood weêr dreigend aan de bedstede van hunnen welbeminden neef !

Digitized by Google

Toen HH.MM. aankwamen was de zieke een weinig verlicht: reeds werd in aller herten weer eenige hoop gekoesterd. Doch die hoop moest maar kortstondig wezen!

Ten tien ure nam de kwaal op nieuw toe.

De Ministers, die naar het Paleis waren toegesneld, wachtten, bedrukt, de nieuwstijdingen van den zieke, welke men hun regelmatig mededeelde. Reeds in den namiddag werd een dagbericht over de ziekte om inlassching naar het *Staatsblad* gezonden. Maar, toen het *Staatsblad* 's anderendaags verscheen, was de ramp, waartoe het de Natie had moeten voorbereiden, reeds voltrokken.

*
* *

De Prins leed schrikkelijk; nochtans hij verloor geenszins zijne gelatenheid en zijne onverzettelijke standvastigheid: hij verborg zijne smerten voor het oog zijner omstanders en, alhoewel hij het noodlottig uur voelde naderen, poogde hij nog te glimlachen.

Omtrent elf ure riep hij den doktor Mélis tot zich en zegde hem met bijna toonlooze stem: « Ik dank u, mijn goede » doktor, voor al de zelfopoffering welke gij ons in deze » laatste tijden hebt toegebracht. »

Toen Prins Boudewijn deze laatste woorden sprak, dacht hij zoowel aan de ziekte zijner zuster als aan de zijne!

. . . . . .

De doodstrijd begon weldra.

De Gravin van Vlaanderen, de Graaf van Vlaanderen, Prins Aalbrecht en Prinses Jozefina, geknield rond de bedstede van den Prins, voegden hunne vurige gebeden bij die welke de priester prevelde; wat verder baden ook nog

Digitized by Google

degenen die hem gediend hadden en die hem sedert zoo lang beminden. Maar zijne zoo rechtschapen, zoo menschlievende, zoo vlekkelooze ziel, ondanks zoovele gebeden en tranen, steeg hemelwaarts tot God !...

Kwartier voor twee ure hadden de smarten van den Prins einde genomen.

Zijne moeder sloot hem de oogen.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Hoe zal men de droefheid schetsen welke zich meester maakte van den Graaf en van de Gravin van Vlaanderen, die door hunne zoo bekwame en zoo teedere zorgen de heilzame kiemen, welke God in de ziel van hunnen zoon gezaaid had, ontwikkeld hadden ? Hoe zal men de droefheid peilen die de harten van Prins Aalbrecht en van Prinses Jozefina overstelpte ? Prins Boudewijn bracht om zoo te zeggen al zijne avondstonden door in gezelschap zijner familie, waar altoos de innigste vriendschap heerschte en waar men met billijkheid heeft mogen uiten dat hij tot voor den dag zijns afsterven nooit eenen traan deed storten.

Even hard viel de noodlottige uitslag aan den Koning en de Koningin, die ook zulke schrikkelijke beproeving eens hadden onderstaan. Die dood kwam bij Hen eene nog bloedende wonde verlevendigen. Hoe konnen Zij nu inderdaad den dood van Hunnen eenigen zoon vergeten, dat onherstelbaar verlies? De tijd nochtans verrichtte voortdurend zijn werk : het leven van Prins Boudewijn moest om zoo te zeggen den kuil aanvullen welke de dood van wijlen den diepbetreurden Prins Leopold in de harten van HH. MM. gegraven had. Reeds was de neef aanvaard als een zoon die

Digitized by Google

de bittere droefheid verzachtte : want ons vorstengeslacht zou met den Graaf van Vlaanderen nog niet uitsterven en het toekomstig heilzaam lot, waartoe onze Koningen ons Belgenland hadden bestemd, zou zonder hindernis en ook zonder zwakheden bereikt worden. En zie! de neef wierd, zooals de zoon, in volle jeugd ontrukt !...

*
* *

DE ALGEMEENE ROUW.

Op 23 januari, 's morgens, verscheen in het *Staatsblad* de volgende nota :

« Z. K. H. de Prins Boudewijn blijft sinds verscheidene » dagen te bed ten gevolge eener valling en zijn toestand » is gisteren namiddag verergerd. »

Helaas ! toen het *Staatsblad* verscheen lag de ongelukkige Prins levenloos, versteven op zijn doodsbed uitgestrekt...

De Dood had zelfs niet aan het land toegestaan zich tot de schrikkelijke ramp, die het zoo schielijk moest treffen, voor te bereiden.

Onmiddellijk gaven zich de grenzelooze gevoelens van droefheid der verslagene bevolking lucht.

Terwijl de duurbaarste verwachtingen der Koninklijke Familie zoo in eenige uren tijds werden verijdeld, gevoelde ook de Bevolking, die zoo nauw door overeenstemming en gehechtheid aan het Vorstenhuis verbonden is, hoe rampzalig voor haar die slag was.

De dagen van droefheid en rouw, las men in de dagbladen, kunnen best van die overeenstemming en van die gehechtheid getuigen. Buiten de eerbiedige gevoelens welke de

Digitized by Google

volkeren jegens hunne regeerders bezielen, zijn er nog edeler, ja! heiliger gevoelens die het Belgisch volk voor hunne Koninklijke Familie bezielen. En, deze gevoelens worden door hun hart meer nog dan door de reden opgelegd.

Het Belgisch volk aanziet zijne Prinsen niet als meesters, maar wel als medeburgers, ja! als vrienden; en daarom is het dat de vreugde en de rouwdagen van het Vorstenhuis ook de vreugde en de rouwdagen van het Belgisch volk zijn. Er was ook maar een kreet in het gansche land om zulk groot ongeluk te betreuren en den dood van den jongen Prins te beweenen, die zoo vroegtijdig en zoo onverwachts aan eene veelbelovende toekomst ontrukt werd.

En welke menschelijke vertroosting mocht men de Koninklijke Familie wel aanbieden?...

Eene misschien — en deze was werkelijk : de grenzelooze droefheid der gansche bevolking, gemend bij de tranen der zoo erg beproefde ouders: van dien ongelukkigen vader die daar hartverscheurend aan de zijde van zijnen zielloozen zoon snikt, van die moeder die zoo bewonderenswaardig in hare bovennatuurlijke heldhaftigheid was, die een uur na den rampvollen slag welke haar het hart doorboorde met den glimlach op de lippen de ziekenkamer harer dochter moest binnentreden : grootsch tooneel dat zij zich nog vijf dagen lang wist op te leggen om de zieke Prinses, die nog maar pas aan de beterhand was, van den dood van haren teêrbeminden broeder onwetend te laten.

De Bevolking nam grootelijks deel in den rouw der Koninklijke Familie. Prins Boudewijn had duchtig de gehechtheid der Natie verworven. Zijn bevallig en jeugdig voorkomen waarop men gulhartigheid las, zijne minzaamheid, het belang dat hij met eene vroegtijdige

Digitized by Google

bewustheid zijner toekomstige zending in alle gewichtige zaken stelde, zijne militaire knapheid gepaard met den kundigen en handigen ijver waarmede hij zijne plichten van kapitein volbracht, dit alles was ruimschoots genoeg om alreeds in zijne jonkheid eene hoop, eene belofte, ja! eene verzekering voor de toekomst te koesteren. Op hem werd gesteund; hij was door allen bemind.

Hartroerend was dan ook de droefheid des volks.

De Heer BEERNAERT, Kabinetsoverste, diep bewogen, sprak als volgt in de Kamer der Volksvertegenwoordigers:

« Mij is de treurige taak opgedragen aan de Kamer » kennis te geven van den zoo onvoorzienen als verschrik- » kelijken slag die de Koninklijke Familie heeft getroffen.

» Z. K. H. Prins Boudewijn, sinds eenige dagen lijdende » aan eene lichte onpasselijkheid, welke eensklaps erger » werd, is heden nacht kort voor 2 uren overleden, bijna » dag op dag, twee en twintig jaar na den dood van den » Hertog van Brabant.

» Deze ramp zal door ons land even diep worden gevoeld » als door ons Vorstenhuis, want Prins Boudewijn was » terecht door het volk bemind. Hij was innig doordrongen » van de groote en moeielijke plichten, welke hij geroepen » scheen later te moeten vervullen en men mag zeggen dat » hij zijn te korten levensloop heel en al besteed heeft om » zich daartoe voor te bereiden.

» Reeds had het leger, waartoe hij fier was te behooren, » kunnen oordeelen wat men van hem verwachten mocht.

» Maar het Rijk van onzen betreurden Prins moest niet » van deze wereld zijn! »

Digitized by Google

Eene droevige en diepe stilte volgde op de woorden van den Kabinetsoverste en getuigde van de aandoening der Leden der Kamer.

Daarna deed De Heer voorzitter De Lantsheere volgende korte aanspraak:

« — 't Is eene verschrikkelijke ramp die den Koning, de » Koninklijke Familie en 't Vaderland zelf treft:

» Z. K. H. Prins Boudewijn was de hoop van België: hij » was haar geluk en haar trots.

» Zij beminde hem evenals de moeder den zoon bemint, » die hare eer en haar roem is.

» Geen Belg die niet pijnlijk zijn hart verscheurd gevoelt » door dezen zoo ontijdigen, zoo onverwachten, zoo droe- » vigen dood.

» Ik hoef niet te zeggen dat de Kamer daardoor in die- » pen rouw gedompeld is.

» Mochten de Koning en de Koninklijke Familie hier de » betuiging van onze ontroering vinden.

» De slag die hen treft vindt weerklank in onze harten.

» Deze gemeenschappelijke beproeving zal de banden, » die de Natie aan 't Vorstenhuis reeds nauw verbinden, nog » vaster toehalen. Daardoor worden die banden noodzake- » lijker, zij worden heiliger. Die beproeving doet geenszins » ons vertrouwen in de toekomst wankelen.

» Mochten de vaderlandsliefde, de eerlijke verkleefdheid » en de trouw van het volk ontroostbare smarten lenigen! »

Nieuwe goedkeuring getuigde van de aandoening der Leden der Kamer.

Digitized by Google

Nu nam de Heer Frère-Orban, Staatsminister, het woord:

« Wij sluiten ons aan, zegde de uitmuntende spreker, bij » de gevoelens welke men daar zoo even uitdrukte.

» Wreed wordt de Koninklijke Familie beproefd, want op » den stond zelven van een treurigen verjaardag wordt een » geliefde zoon, welke die liefde waardig was, aan de » genegenheid van HH.KK.HH. den Graaf en de Gravin » van Vlaanderen ontrukt.

» 't Land verliest eenen Prins op wien het zijne hoop had » gevestigd.

» De blijken van deelneming en spijt die wij hier hoorden, » zullen door gansch de natie gedeeld worden.

» Er is geen troost voor ongelukken waar vaders en » moeders ontroosbaar voor blijven; maar de Kamer zal » zeggen aan den Koning, aan de Koningin, aan Mgr. den » Graaf en aan Mevr. de Gravin van Vlaanderen alsook aan » de Koninklijke Familie welk levendig deel zij neemt in » hunne droefheid. »

Deze woorden van overtuiging van den uitmuntenden Staatsman maakten veel indruk op de aanwezigen.

Daarna was het op de beurt van den Heer Staatsminister Nothomb, die in den naam der meerderheid het woord voerde:

« Wij allen, sprak hij, nemen deel in de gevoelens van » aandoening en smart die wij hier hoorden uitdrukken.

» Er zijn dergelijke gebeurtenissen welke verstommen en » verschrikken, als een donderslag in eenen hemel zonder » wolken!

» Men zou klanken willen als die van Bossuet over « eene » dochter van Frankrijk » weenende!

Digitized by Google

» Maar wie zou er kunnen spreken daar waar er slechts » plaats is voor tranen!

» Aldus, in eenen enkelen stond, eenen volmaakten Prins » te zien verdwijnen, in den morgen van zijn leven, reeds » bemind door het volk, den trots zijner familie, de hoop » van gansch een volk, dat is de sombere nacht die eenen » helderen dag vervangt.

» Zoo was eertijds Rome in rouw over Marcellus. Thans » is België getroffen, ja! in het hart getroffen.

» Wij kunnen slechts weenen met de Koninklijke Familie.

» Men kan ze niet troosten...

» De Alvermogende, die koningen en volkeren in zijne » handen houdt, heeft het aldus gewild in zijne ondoor- » dringbare besluiten.

» Buigen wij het hoofd in deze gemeenschappelijke » droefheid, die een treurige band vormt van eene steeds » meer en meer onverbreekbare overeenstemming van het » Vorstenhuis met de ziel der Belgen, van alle Belgen, geen » uitgezonderd. Laat ons betrouwen hebben. »

Eindelijk voegde de Heer DE MERODE nog als volgt zijne gevoelens van rouw en droefheid bij de zoo welsprekende woorden door den Heer Nothomb voorgedragen.

« In naam van de groep der onafhankelijken, heb ik de » eer mij innig te vereenigen met de woorden die de heer » voorzitter, de Regeering en onze medeleden hebben » uitgesproken.

» Het Vorstenhuis, een oogenblik door angst aange- » grepen, zag nauwelijks zijne hoop herleven, of het wordt » getroffen in 't liefste wat het bezat, in het voorwerp van » aller liefde en van zijnen rechtmatigen trots.

Digitized by Google

» De jonge Prins die, volgens den loop der zaken, ge-
» roepen scheen om eens over België te regeeren, bereidde
» zich sedert zijne jeugd tot die zware taak voor, met eene
» vlijt en eene zelfverloochening die wij allen gekend en
» bewonderd hebben.

» Noch zijne moeielijke studiën, noch de zwaarste oefenin-
» gen verschrikten hem. Nog onlangs juichten wij hem toe
» aan het hoofd zijner kompagnie, tijdens de groote manœu-
» vers.

» Prins Boudewijn bekommerde zich slechts om een ding:
» zijnen plicht, niets dan zijnen plicht, zijnen plicht onder
» alle vormen.

» De dood heeft hem gevonden moedig en kalm; door
» zijne kristelijke gevoelens zag hij den dood voor oogen met
» dezelfde kalmte al de lasten van het leven.

» Indien het noodig ware onze gehechtheid aan ons zoo
» geëerbiedigd Vorstenhuis te bevestigen en aan het Koning-
» schap, hetwelk alleen België tot zijne bestemming kan
» leiden, dan zou de Prins, dien wij het vreeselijk ongeluk
» gehad hebben te verliezen, dat gevoelen nog hebben
» versterkt.

» Maar wij kunnen die gevoelens niet heviger ondervin-
» den dan wij doen, en indien het ons toegelaten is een
» wensch uit te drukken, dan is het dat de Koninklijke
» Familie in deze betuiging onzer droefheid en onzer eerbie-
» dige genegenheid, een troost moge vinden, hoe klein ook,
» voor den onverwachten en zwaren slag waarmêe het de
» Voorzienigheid behaagd heeft haar te treffen. »

De Kamer sloot daarna de zitting, ten teeken van rouw.

Digitized by Google

*
* *

Voornamelijk het leger, dat met billijken trots den Prins in hare gelederen zag, in hem een rondborstigen wapenbroeder telde en op zijne schitterende en hooge hoedanigheden steunde, werd door zijnen onvoorzienen dood getroffen. Gedurende de vier dienstjaren welke hij eerst bij de grenadiers, daarna bij de karabiniers op zulke loffelijke wijze volbracht, gaf de Prins gedurig de schitterendste blijken van welgemeenden iever voor het krijgsmansberoep en oprecht militair karakter.

Verre van een Prins te zijn die eene tooneelrol speelde, was hij integendeel een jonge officier, een getrouwe wapenbroeder die den soldaat lief had en geheel en al met den krijgsdienst was ingenomen.

Het is bijzonder als bevelhebber der kompagnie dat hij menigmaal deze loffelijke hoedanigheden deed uitschijnen. De Prins, als kapitein bevelhebber, maakte dagelijks in de kaserne zijn verslag op, onderteekende de dienststukken, aanhoorde alle vragen en verzoeken van zijne soldaten, die hij allen bij hunnen naam kende, en besliste over hunne straffen.

Met veel bereidwilligheid stond hij alle hunne vragen toe voor zooveel de militaire voorschriften en de eischen van den dienst hem zulks toelieten. Gebeurde het somtijds dat hij de vragen zijner soldaten niet kon inwilligen, dan legde hij hun alle de redenen der weigering voor oogen.

Hij bedacht zich lang en overwoog rijpelijk alvorens eene straf op te leggen : hij aanhoorde nauwkeurig den aanklager en den beschuldigde, nam alle narichten in opmerking, en,

Digitized by Google

als hij dan gedwongen was te handelen, berispte hij in 't geheim den overtreder en deed dezen laatste de hooge noodzakelijkheid der krijgstucht begrijpen.

Hij was in alles de soldaten zijner kompagnie genegen : hunne belangen waren de zijne. Ziehier een bewijs : De Prins bevond zich op zekeren dag in het binnenhof der kaserne. Een majoor ging hem groeten. De kapitein bevelhebber der 1ste van het 1ste reikte den majoor gulhartig de hand en zegde hem : « Ik ga op 't oogenblik bij u in de « Mess » komen, » mijn goede majoor, want zie, ik moet volstrekt eene zaak » eindigen die mij wat onregelmatig voorkomt. Mén wil de » kosten van de lade van een geweer op de rekening van een » mijner soldaten brengen; en het is, mijns dunkens, de » Staat die deze onkosten moet dragen. Ik heb den officier » van het wapenwezen laten roepen om mij eenige inlichtingen te verschaffen. Ik verwacht hem hier juist... Tot » straks !... »

Hij was zoo goedaardig, zoo lieftallig jegens de officieren, dat deze laatste het innig betreurden dat hij hun boezemvriend niet kon wezen, uit hoofde van zijnen prinsenrang. Hij muntte uit door militaire openhartigheid en rookte, als het de rusttijd was, menigmaal de pijp met hen.

Hij was altijd om zijne wapengezellen bekommerd. Kwam een ongeluk, eene droefheid, het verlies van eenen bloedverwant of familielid eenen hunner te overvallen, dan was hij aanstonds daar om den beproefde zijn rouwbeklag, een woord tot opbeuring te bieden.

Prins Boudewijn gedoogde nooit dat men hem de voorkeur toestond. Ziehier een duidelijk bewijs : Er wordt beurtelings eenen kapitein van 't korps de taak opgelegd om 's morgens en 's achternoens de onderrichtingsoefeningen der recruten

Digitized by Google

bij te wonen. Men had, uit achting, den Prins dezen dienst niet opgelegd toen het zijne beurt was. Boudewijn verzette zich tegen de handelwijze en verklaarde dat hij volstrekt bij deze onderrichtingsoefeningen wilde tegenwoordig zijn zooals de andere kapiteins. Menigmaal, toen hij geenszins van dienst was, woonde hij de onderrichtingsoefeningen voor de recruten van zijne kompagnie bij.

Nog een ander bewijs : Men liet gewoonlijk de « Koninklijke Kompagnie » aan 't hoofd der kolonne optreden.

De Prins uitte zijn verlangen om weêr op nieuw voor die plaats de beurtorde der kompagniën te zien volgen : « De » soldaten der andere kompagniën, sprak hij, hebben ook » eens gaarne de eerste plaats om de muziek van 't regiment » te hooren. »

De Prins, dit bewoog bijzonderlijk de officieren die aan zijne zijde het leger dienden, was bevoegd in de zaken van het krijgswezen. In eene voordracht, welke hij in 't begin der maand januari ll. voor de officieren van zijn korps hield, bemerkte iedereen hoe zeer hij ingenomen was met de voorschriften des Keizers van Duitschland aangaande het gedeelte der nieuwe reglementen waarin het iedereen vergund wordt zijne meening vrijmoedig te uiten.

Het leger vereerde Prins Boudewijn om zijn overeenstemmend karakter en zijne schitterende militaire begaafdheden, die in hem eenen man voorspelden wiens bekwaamheid alle verwachtingen zou beantwoorden.

Zijn dood wierp dus geenen nationalen rouw in 't leger, maar wel eenen familierouw. Het verloor in hem eenen verdienstelijken zoon.

De Prins had, van 5 januari af, geenen dienst meer verricht in de kaserne : dit wat uit hoofde der ziekte zijner

Digitized by Google

zuster, en ook ter oorzake der onpasselijkheid welke hem te beurt viel. Nochtans, hij had het bevelhebberschap over zijne kompagnie niet afgestaan.

Hij verzocht bijna dagelijks eenen zijner officieren van hem alle nieuwstijdingen der kompagnie te doen geworden, en aan de « gezellen » zijne hartelijke groetenissen te bieden.

Drie of vier dagen voor zijnen dood schreef hij nog dat zijne « lichte zinkingkoorts » weldra zou wijken en dat hij eenige dagen later zijnen dienst zou hernemen; hij drukte insgelijks zijn vurig verlangen uit zich weêr te midden zijner gezellen en zijner soldaten te bevinden.

Geen wonder dus dat de droevige tijding van zijnen dood zeer akelig klonk in 't oor der karabiniers, die hem zoo nauw verkleefd waren, en vooral van de kompagnie — de 1ste van het 1ste batailjon — waarover hij zoo wel het bevel voerde en waardoor hij zoo hartelijk bemind werd !

Rond vier ure 's morgens, eer de « reveille » blies, hadden al de soldaten der kompagnie van den Prins, zonder eenige officieele bekendmaking, de rampvolle tijding des doods van hunnen beminden kapitein vernomen. Allen hadden aanstonds hun bed verlaten en stonden stil, in groepjes, met de tranen in de oogen, verslagen... ongeloovig... ! Het tooneel was hartverscheurend.

De arme karabiniers wisten maar niet op welke manier aan de familie van den Graaf van Vlaanderen een blijk te geven van de liefde en de verkleefdheid die zij hunnen afgestorven bevelhebber toedroegen.

De kolonel Denis ontbood 's morgens, ten 11 3/4 ure, al de officieren van het regiment der karabiniers. Eene wanhopige smert had den bevelhebber aangetast : met machtelooze

Digitized by Google

stem, welke dikwerf door snikken onderbroken werd, deelde hij zijnen officieren het afsterven des Prinsen mede.

Een lang en diep stilzwijgen beantwoordde deze akelige tijding; menige officieren moesten zich geweld aandoen om hunne tranen te bedwingen en niet in snikken los te barsten.

Welke welsprekende redevoering zou zulke algemeene droefheid hebben kunnen evenaren ?

Even hartroerend was het tooneel dat zich op dat oogenblik in de kamer der 1ste kompagnie van het 1ste batailjon voordeed. De brave soldaten die, daags te voren, nog met fierheid vertelden dat zij deel maakten der « Koninklijke Kompagnie », hadden op eens hunne geldzakken geledigd en alle hunne drinkpenningen bijeen gebracht om eenen bloemenkrans te koopen om op het sterfbed van hunnen diepbetreurden kapitein neêr te leggen. Zij brachten alzoo eene som van 37 franken bijeen !...

Treffende bewijs van liefde en verkleefdheid dat gewis, zoo trouwhartig en eenvoudig, van onberekenbare waarde moet wezen voor de familie van den achtbaren en diepbetreurden overledene.

De officieren van 't regiment eischten de eer, de stoffelijke overblijfselen van hunnen welbeminden Prins en wapenbroeder te bewaken tot den dag der begrafenis.

*
* *

De Prins, de doodskleur op 't gelaat, ligt nu op een pronkbed in het groot uniform van kapitein der karabiniers: dwars over de borst prijkt het groot lint der Leopoldsorde, de linkerhand ligt op het gevest van de sabel, in de rechterhand houdt hij een palmhouten kruisbeeld en een

Digitized by Google

paternoster. De Prins is gestorven als brave soldaat, als getrouwe dienaar der R. K. Kerk, wiens godsdienst hij zonder praal, doch ook zonder vrees voor het oordeel der wereld beleed. Zijn vermagerd aangezicht met uitstekende bovenwangen zegt genoeg hoe bitter hij geleden heeft...

Achter het hoofdeinde van het bed prijkt het driekleurige vaandel van het regiment der Karabiniers, omgeven met rouwfloers.

Aan de vier hoeken der bedstede staan vier officiers van zijn regiment, zoo beweegloos als standbeelden, die het lijk bewaken. Dit was de laatste plicht welke zij nog konnen bewijzen aan den Prins die steeds hun geliefde gezel was en eens hun Koning moest worden : eeuwige gedenkenis en uitnemende belooning voor de dienstjaren welke hij in hun midden doorbracht.

Twee zusters van liefde bidden aan 't hoofd der bedstede.

Een berg van bloemenkransen praalt aan den voet dier bedstede, tusschen twee bidstoelen.

Van alle kanten waren bloemenkransen aangekomen : uit alle hoeken der wereld waar Belgen verblijven en waar men ons Belgenland lief heeft, gezonden door bedrukte ouders, door Vorsten en Staatshoofden die met de Koninklijke Familie en met ons land bevriend zijn, zoo prachtige als eenvoudige, doch allen met eene bloem welke door tranen besproeid was geweest.

Het werd den officieren van Brussels garnizoen toegelaten de stoffelijke overblijfselen van den afgestorven Prins eenen laatsten groet te sturen. Nooit of nooit had hevigere ontroering hen vòòr eenen ontijdig geopenden grafkuil bevangen : menige hunner barstten in tranen los.

Digitized by Google

Het was de Gravin van Vlaanderen, die zoo bitter beproefde moeder, geoorloofd, de laatste de wezenstrekken van haar kind te zien. Zij bleef gedurende meer dan een half uur gansch alleen in de rouwkamer het bleekkleurig gelaat van haren zoon omhelzen, dat zij kuste en met tranen besproeide; daarna, even als de heldhaftige vrouw der H. Schriftuur in haar gebed de onderwerping aan den goddelijken wil vragende, hing zij eenen kanten halsdoek over het gelaat van haren zoon, en verliet, wankelend, de kamer om dat ander kind op te beuren dat zij, dank aan hare zelfopoffering, aan 't graf ontrukt had en dat, onbewust van de ramp welke hare ouders was overvallen, een nieuw leven toelachte...

. . . . . .

Zoodra de tijding van het afsterven des Prinsen bevestigd was, had luitenant-generaal Pontus, Minister van oorlog, volgende dagorde aan het leger gezonden:

« Eene zoo onverwachte als pijnlijke gebeurtenis heeft » de diepste verslagenheid teweeg gebracht in de Koninklijke Familie en in het land.

» Z. K. H. Prins Boudewijn is heden morgen ten 1 uur » 45 minuten overleden.

» Het leger, dat door bijzondere banden aan den Prins » gehecht was, zal dit afsterven met innig leedwezen ver- » nemen. Het zal zich van harte aansluiten bij de onein- » dige droefheid der Koninklijke Familie, voor dewelke, in » deze dagen van beproeving, het zijne verkleefdheid, zijne » eerbiedige en getrouwe gehechtheid nog zal voelen » verdubbelen.

» Rouwfloers zal van heden af de vaandels en de stan- » daarden moeten omhullen. De officieren zullen een » rouwstrik dragen aan de sabel of den degen. »

Digitized by Google

*
* *

DE LIJKPLECHTIGHEDEN.

Wij herinneren ons nog de lijkplechtigheden als of zij gisteren hadden plaats gegrepen.

De rouwkapel was ingericht in de eerevoorzaal van het paleis der Regentiestraat. Hare versiering was zeer indrukwekkend, even als die der ontvangstzaal, die tot de rouwkamer uitstrekt. Die ruime plaats, wier muren met zwarte stoffen behangen waren, werd flauwelijk met elektrische lampen verlicht, wier gestraal nog door de behangselen van het gewelf verdoofd werd. Deze geheimzinnige schemering scheen met het witte en drooge daglicht te worstelen, dat langs voren binnenstroomde, en boezemden van reeds aan den drempel gedachten vol weemoed en zwaarmoedigheid in.

Maar spreken wij van de rouwkapel : hare geheimzinnige verlichting, die als eene schitterende lichtbaai in eenen duisteren hemel voorkwam, sprak indrukvol tot het oog der bezoekers. Bij het intreden ontwaarde men twee zusters van liefde die, op hunnen zetel neergebogen, in gebed waren verslonden. Het waren dezelfde zusters van liefde die den Prins gedurende zijne ziekte verpleegd hadden. In het hooger gedeelte der kamer knetterden de vlammende waskeersen. Hun licht viel op de doodkist en deed het goud van het groote kruis schitteren, dat op het uitgestrekte zwart laken glinsterde welk de kist overdekte, en scheen vuurgensters te trekken uit het staal van 's Prinsen sabel en uit

Digitized by Google

het goud van zijne wapenkleeding, die op de doodkist gespreid lagen.

Op die schitterende lichtvlakte teekende zich het kruis van Sinter-Goedelekerk, dat men voor de lijkbaar geplaatst had.

Slechts weinige kronen lagen op de doodkist: die der Koninklijke Familie van België, der Prinses van Hohenzollern, grootmoeder van den betreurden Prins; der Prinsen Frederik en Leopold van Hohenzollern, zijne oomen; van Keizer Wilhelm II van Duitschland; der Koningin van England; van Prins Hendrik van Pruisen; van Prinses Antonia van Hohenzollern en van den Koning van Rumenië. Maar rond de doodbaar lag een ware stapel van kronen: het stoffelijk overblijfsel van den Prins rustte te midden van een echt bloemenbed.

De uitgenoodigden begaven zich achtervolgens in de ontvangstzaal. Het waren vooreerst de leden van het diplomatisch korps waaronder graaf Klevenhüller-Metsch, minister van Oostenrijk-Hongarië; baron Gericke van Herwijnen, minister van Nederland; M. Rosetti, oud-voorzitter van den ministerraad in Rumenië; baron de Renzis, minister van Italie, die bij zijne intrede, namens H. M. de Koningin van Italie, zelf eene kroon van witte madelieven op de lijkkist neêrlegde; vervolgens de Heer Beernaert, Kabinetsoverste, en de ministers; M. De Lantsheere, voorzitter der Kamer van Volksvertegenwoordigers; MM. Nothomb, Bara en Jacobs, Staatsministers; de senators; de leden der Kamer, de officieren van het Huis des Konings; de deputatie van het regiment der hannoversche dragonders nr 16, waarvan de Graaf van Vlaanderen bevelhebber is en waarbij Prins Boudewijn als kapitein telde; de generaals van het Brus-

Digitized by Google

selsch garnizoen; de oversten der burgerwacht; de burgemeesters der omliggende steden; tallooze deputatiën van legerkorpsen, enz., enz.

Alle deze genooden werden onthaald door graaf d'Oultremont de Duras, groot-meester van het Huis van den Graaf van Vlaanderen, en begaven zich, na de lijkkist te hebben gegroet, in de aanpalende receptiezalen, om er den Koning en den Graaf van Vlaanderen af te wachten.

. . . . . .

Men kondigde de aankomst aan der rijtuigen van 't Hof. Op dat oogenblik hoorde men het gerucht dat uit de ontstelde menigte opsteeg en dof door de straten klonk. De Graaf van Vlaanderen en Prins Aalbrecht, die men van de aankomst des Konings verwittigd had, kwamen uit de benedenzaal van den linker vleugel des Paleizen, en gingen onder 't voorportaal Zijne Majesteit en de vreemde Prinsen ontvangen.

De Koning steeg uit het eerste rijtuig met Prins Hendrik van Pruisen.

De Koning omhelsde zijnen broeder, die in tranen losbarstte. De Graaf van Vlaanderen omhelsde daarna Prins Hendrik van Pruisen. Uit de andere rijtuigen stapten vervolgens de Prinsen Frederik en Leopold van Hohenzollern, Prins Philip van Saksen-Koburg-Gotha en Prins Hendrik van Battenberg.

Koning Leopold leidde den Graaf van Vlaanderen bij den arm in de groote ontvangstzaal.

Toen de graaf vanVlaanderen de doodkist zag, ontdekte hij zich het hoofd, bracht den neusdoek aan de oogen, en snikte geweldig.

Digitized by Google

De droefheid van den armen vader, wien het voorwerp zijner teederste liefde ontrukt was, ontroerde zoodanig de aanwezigen, dat menige hunne tranen niet konden weêrhouden. Er heerschte in dit paleis des doods eene grootsche stilte, die slechts onderbroken werd door het snikken van den Graaf van Vlaanderen en het geknetter der waskaarsen. Plechtig en hardgrijpend was dit oogenblik : elk aanwezige voelde zich als persoonlijk getroffen door de onvoorziene ramp die onze duurbare Koninklijke Familie in rouw komt te dompelen.

De Koning boog zich diep voor den zoo diep betreurden Prins Boudewijn. Na eenige gebeden te hebben gestort, nam Zijne Majesteit den Graaf van Vlaanderen bij den arm, en beiden gingen langzaam voorbij de uitgenoodigden, die allen, diep getroffen door die onvoorziene ramp, eerbiedig groetten. Prins Aalbrecht en Prins Hendrik volgden Zijne Majesteit en Zijne Koninklijke Hoogheid.

Het was 10 1/2 ure. Mgr. Jacobs, pastoor-deken der Sinter-Goedelekerk, bijgestaan van talrijke geestelijken, kwam in de rouwkamer aan. De priesters stelden zich in twee rijen, lieten den deken tot bij de lijkkist vooruitgaan, waar deze met bewogene stem het « *De Profundis* » las. Op 't oogenblik dat de eerbiedwaardige pastoor het gebed der overledenen aanhief deed het kanon, dat men in 't benedengedeelte van 't park afschoot, zijn gebulder hooren. Dit dof gerommel, dat het « *De Profundis* » beantwoordde, maakte eenen zonderlingen indruk op de aanwezigen.

Nadat Mgr. de deken de lijkkist met wijwater had besproeid begaven zich de geestelijken op de voorplaats om er den stoet af te wachten. Men nam de bloemkransen en kronen van de lijkkist af, men ontruimde de plaats rond de dood-

Digitized by Google

baar, en de onderofficieren, welke men aangewezen had om den Prins te dragen, traden vooruit.

Nu ging de Prins voor eeuwig die woonstede verlaten waar hij zoo gelukkig was, waar hij steeds zoo teeder bemind werd en waar aller harten ontroosbaar blijven...

***

Het kruisbeeld verscheen op den drempel van 't Paleis : elkeen huiverde op dit plechtig oogenblik en de grootste stilte heerschte op de Koninklijke plaats. Daarna kwam de lijkkist van den Prins, bedekt met het groot uniform van kapitein der karabiniers. Nu klonken de militaire commando's : de troepen presenteerden de wapens, trommels rommelden, klaroenen schalden. De bevolking was diep bewogen : hare houding getuigde van eerbied en verslagenheid. Tranen glinsterden in de oogen van menige toeschouwers.

Vòòr de lijkkist gingen luitenant-kolonel Donny, kapitein Terlinden, en M. Bosmans, geheimschrijver van den overleden Prins. Deze konnen moeielijk hunne ontroering bedwingen : zij waren immers altoos in innerlijke aanraking met den Prins, gaven hem de opvoeding, lazen dagelijks in zijne gedachte en in zijn hart, leefden aan zijne zijde.

Onmiddellijk achter het stoffelijk overblijfsel van den Prins volgden : aan de rechterzijde van Z. M. den Koning, Prins Hendrik van Pruisen, in groot uniform van scheepsbevelhebber der keizerlijke vloot; aan de linkerzijde van Zijne Majesteit ging de Graaf van Vlaanderen. De jonge Prins Aalbrecht droeg het uniform der militaire school. Zijne Majesteit was zeer treurig en neerslachtig en stapte

Digitized by Google

slechts met moeite voort. Bittere tranen rolden over de wangen van den Graaf van Vlaanderen. De droefheid des volks was algemeen en medegevoelend. Vervolgens kwamen: Prins Philip van Saksen-Koburg, echtgenoot van Prinses Louisa, in het uniform van Oostenrijksch generaal; de Prinsen van Hohenzollern, oomen en neven van Prins Boudewijn, Prins Hendrik van Battenberg, en hun gevolg.

Daarna zag men achtervolgens al de overheden : het Huis des Konings, van den Graaf van Vlaanderen, de Ministers, de leden van den Senaat en van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de generaals, de hoofdofficieren, de deputatiën.

De lijkwagen was gevormd van trapswijze oploopende bankjes waarop men zooveel bloemenkransen had opeengestapeld als maar mogelijk was : een berg bloemen en linten waarboven de doodbaar prijkte. Een lange gazen sluier hing over dien berg bloemen als om er de kleuren van te verflauwen en een hemel van zwarte stoffen met gouden franjen was boven die katafalk opgespannen. Acht paarden met zwarte dekkleeden, ieder door eenen voorrijder geleid, sleepten hem voort.

Het geliefkoosd paard van Prins Boudewijn, « Irlandès », lichtbruine merrie welke met eenen gazen sluier bedekt was, volgde den lijkwagen. Dan kwamen de rijtuigen van het Hof : de eerste waren bespannen met zes paarden, de andere met vier of met twee; het groot uniform van gala der koetsiers, knechten en voorrijders was met gazen sluiers en zwarte linten overtrokken.

Een eskadron ruiters sloot den stoet, die naar de Sinter-Goedelekerk aftrok.

Digitized by Google

*
* *

Om half elf deed de doodsklok hare sombere galmen hooren. De bischoppen van Gent, Doornik, Namen, alsook menige andere kerkvoogden hadden plaats genomen in 't hooge koor. In den middenbeuk bevonden zich de gerechtshoven en rechtbanken, de deputatiën der regimenten, de provinciale en de gemeenteraadsleden, de hooge ambtenaren.

De leerlingen der militaire school vormden de eerewacht in den kruisbeuk.

Ten 11 ure hoorde men in de verte de slepende toonen eener lijkmarsch : de stoet verscheen op de Sinter-Goedele plaats. Aanstonds klonken de militaire commando's in de kerk; eene ontroering beving de menigte welke zich in de zijbeuken had bijeengeschaard.

Z. E. Kardinaal Goossens, aartsbisschop van Mechelen, in groot ornaat en bijgestaan door de hooge geestelijkheid, ging de lijkbaar tot aan de deur te gemoet.

Het stoffelijk overblijfsel van Prins Boudewijn werd in de kerk binnengedragen. De troepen presenteerden de wapens, de trompetten en de klaroenen schalden, het kanon bulderde, aller hoofden waren gebogen. Menig soldaat, ja ook menig officier wischte zijne tranen af; tranen glinsterden op verscheidene grijze knevels. De Koning perstte met de twee handen zijne borst ineen. De Graaf van Vlaanderen kon zich met moeite bedwingen; het was zichtbaar : hij was door de smarten afgemat.

De Kardinaal groette Zijne Majesteit en begaf zich daarna naar het altaar.

Digitized by Google

De Koning, de Graaf van Vlaanderen en Prins Aalbrecht namen plaats op den troon en bogen het hoofd; de vreemde prinsen namen plaats op 't gestoelte langs den kant van 't Evangelie.

Onmiddellijk begon de *Requiem*-mis, en, terwijl de priester aan het altaar het misoffer opdroeg, terwijl het orgel zijne droevige tonen murmelde, rustte de Prins daar onder het wakend oog zijner wapenbroeders die nu ook een eenvoudig doch vurig gebed ten hemel stuurden ter gedachtenis van den Prins die hun zoo dikwerf aanmoedigde en troostte, die hun zoo dikwijls van de « oude » sprak welke zij ginds in 't dorp' hebben achtergelaten. Bij die herinneringen kwamen hun de tranen in de oogen.

De werkelijkheid was maar al te noodlottig : onder dien prachtkatafalk, onder die zwarte met zilver doorwerkte behangselen, te midden dier bloemen en dier guirlandes, in die grootsche verlichting van waskaarsen, rustte nu een levenloos lichaam dat men weldra naar zijne laatste verblijfplaats ging dragen, in den Koninklijken grafkelder waar reeds de graaf van Henegouwen rust, die andere hoop welke ook door den dood aan het belgisch volk ontrukt werd.

. . . . . .

De groote doodsklok der Sinter-Goedelekerk begon te luiden: de lijkdienst was geëindigd.

Het stoffelijk overblijfsel van den Prins, op de schouderen zijner wapenbroeders gedragen, werd op den lijkwagen geplaatst. Daarna beklom de treurige stoet langzaam de Treurenbergstraat om den weg naar Laeken te nemen, te midden eener sprakelooze, verslagene menigte.

Ten 2 1/4 ure rustte het levenloos lichaam van den armen Prins voor eeuwig in zijnen grafkelder, gegroet door de

Digitized by Google

laatste blikken zijner ontroostbare familie, door den laatsten zegen der Kerk, door het dof gebulder van 't kanon. Alles was gedaan op deze aarde.

. . . . . .

***

HERINNERINGEN.

Het leger zal niet alleenlijk rouwstrikken dragen aan 't gevest der sabels, aan de bannieren en aan de vaandels; het zal eenen algemeenen rouw in 't hart dragen. Ja! de gedachtenis van den Prins zal eeuwig in 't leger blijven.

De «*Belgische soldaat*» gaf ons, in 1888, eene korte levensbeschrijving van Prins Boudewijn met dezes eerste stappen; doch, zooals de dichter zegt, het is somtijds aangenaam het verledene aan te halen.

'T was op 5 mei 1886. De Prins, die denzelfden dag onderluitenant genoemd was bij het regiment der grenadiers, moest door het regiment erkend worden en den eed afleggen.

Ons hart wordt nog door droefheid overstelpt wanneer wij aan die luisterrijke plechtigheid denken.

Het oud gebouw had zijne rimpels verborgen achter tallooze kransen van geurige bloemen en guirlandes van verkwikkend groen, waartusschen prachtige vlaggentropheën prijkten.

Gansch het regiment, onder de wapens, stond op de binnenplaats der kazerne geschaard onder 't bevel van

Digitized by Google

kolonel baron van Rode en wachtte den Prins af. Aan de ingangspoort hadden plaats genomen de officieren van het huis des Konings; de generaals van Brussels garnizoen met luitenant generaal baron van der Smissen, bevelhebber der tweede militaire circonscriptie, aan 't hoofd; de dienst-oversten van het ministerie van oorlog et de afgevaardigden der verschillige korpsen van het garnizoen.

Ten half elf stipt deed gansch de Koninklijke Familie, Z. M. de Koning aan 't hoofd, hare intrede in de oude kazerne, waar luitenant generaal baron van der Smissen gereed stond om ze te ontvangen.

De trommels rommelden, de klaroenen schalden, de muziek hief het vaderlansch lied aan, de kolonel van Rode commandeerde: « *Portez vos armes!* »

De Koning en de Graaf van Vlaanderen droegen het groot uniform van luitenant generaal; Prins Boudewijn droeg met zwier de haren muts der grenadiers.

Zijne Majesteit, gevolgd door de Koninklijke Familie, begaf zich in 't midden der plaats; Prins Boudewijn nam plaats tusschen den kolonel baron van Rode en den vaandeldrager van het regiment, luitenant Tinne; hij ging den grondwettelijken eed afleggen. Plechtige, indrukwekkende stilte heerschte een oogenblik. Daarna een tromgeroffel, een hoorngeschal: het was de opening der afkondiging.

De Prins hield met de linkerhand het vaandel vast, stak de rechterhand omhoog en herhaalde met vaste stem het formulier van den eed:

« Ik zweer getrouwheid aan den Koning, gehoorzaamheid » aan de Grondwet en aan de wetten van het belgisch volk. »

Digitized by Google

Na deze eedaflegging trok de Prins zijne sabel uit en plaatste zich aan de rechterzijde des kolonels. Deze sprak dan tot het regiment:

« Onderofficiers, kaporaals, hoornblazers, tamboers en » soldaten, in den naam des Konings, gij zult als onderluite- » nant in uw regiment erkennen Zijne Koninklijke Hoogheid » Prins Boudewijn, hier tegenwoordig, en hem gehoorzamen » in alles wat hij u voor het welzijn van den dienst en de » uitvoering der militaire reglementen zal bevelen. »

Schoon en streng formulier dat gansch het wetboek der krijgstucht samenvat!

Nieuw tromgeroffel en hoorngeschal sloot de afkondiging.

Z. M. de Koning reikte den kolonel de hand en gaf zijn verlangen te kennen, dat al de aanwezige officieren in het midden der plaats eenen kring zouden vormen. Allen namen plaats rond Zijne Majesteit.

« Ik ben gelukkig, Heeren, sprak dan de Koning, heden, » ter gelegenheid der eedaflegging van mijn welbeminden » neef, mij in uw midden te bevinden. Prins Boudewijn » heeft groote en uitmuntende studiën gedaan in de militaire » school; hij heeft dus zijnen graad van onderluitenant » wel verdiend.

» Zijne aanvaarding bij het regiment — de Koning scheen » aangedaan bij deze herinnering — doet mij gedenken dat » ik ook, over veertig jaren, met dezelfde plechtigheid als » onderluitenant erkend wierd, hier, in dezelfde kazerne, op » dezelfde plaats waar men daar zooeven den Prins als » onderluitenant aanvaardde.

» Sedert dien, Heeren, gij weet het, heb ik altoos het » grootste, het gulhartigste belang gesteld in het leger en

Digitized by Google

» het is mij heden aangenaam het nogmaals hartelijk te
» bedanken voor de blijken van gehechtheid aan ons land en
» aan onze inrichtingen, welke het zonder ophouden aan den
» dag legt.

» In moeielijke omstandigheden zooals wij er pas door-
» staan hebben, op gewichtige oogenblikken, gevoelt het land
» best hoe noodig zijn leger is : alsdan vertrouwt het alles
» aan zijne verdediging toe wat ons kostbaar en dierbaar is.

» Het leger is de groote school van den plicht: daarom
» rekenen het zich de Belgische Prinsen eene eer daarin
» rang te mogen nemen.

» Wij allen, sprak de Koning — en hij drukte op deze
» woorden, — willen de eerste dienaars van ons Vaderland
» wezen. »

Deze luisterrijke plechtigheid, de redevoering des Konings vol vaderlandsliefde en ridderlijke rechtschapenheid, lieten bij de aanwezigen een levendigen, diepen, onvergetelijken indruk.

***

Wij willen ons ook de groote manœuvers op afwisselend terrein herinneren, welke verleden jaar in de Vlaanderen plaats grepen en waaraan de Prins deel nam aan 't hoofd der 1ste kompagnie van het 1ste batailjon karabiniers, waarover hij zoo wel 't bevel voerde.

'T was op 6 september. Luitenant-generaal baron Jolly beval aan de voorwacht der 1ste divisie den vijand aan te vallen, die achter de versterkte randen der voorsteden van Rousselaere verschanst was. De vijand had reeds eenen eersten stormaanval afgeweerd; de generaal Falize, die het

Digitized by Google

bevel voerde over de troepen der voorwacht, beval eenen tweeden aanval. Het was de 1ste van het 1ste, — de « Koninklijke Kompagnie, » — die aan 't hoofd der aanvallers optrok. Prins Boudewijn dreef zijne soldaten met vurige drift, sprong over grachten en slooten, baande zich weg door kreupelhout en struikgewas. Hevig klopten de harten der soldaten van geestdrift toen zij den Prins gansch bezweet en rood van aandoening zagen, het oog glinsterend van strijdzucht. Ha! ware het maar eens noodig geweest... met welken ijver zouden zij hem, hoegenaamd waar ook, gevolgd hebben! En hoe klopten ook nog hunne harten toen, bij de intrede in Rousselaere, de bevolking jubbelend voor Prins Boudewijn toesnelde, die met zwier voor den generaal defileerde aan 't hoofd zijner karabiniers! Welke geestdrift! Welke opgewondenheid! Het oude bloed der vlaamsche gemeentebroeders, de pit van Vlaanderens bodem spraken dien dag luid op. De hemel was zonder wolken, de hoop overstelpte aller harten. En thans!.....

Prins Boudewijn hield veel van krijgsoefeningen. De dagbladen schrijven dat hij op eenen ijskouden morgen der laatste decembermaand het bevel nam over de troepen welke in de kazerne van 't « klein kasteel » verblijven om hun eene krijgsverrichting te doen uit voeren waarvoor hij zelf de omstandigheden en de handelwijze geregeld had. De noordenwind blies zoodanig dat men om zoo te zeggen verblind werd en het vroos zoodanig dat de lippen der muzikanten bijna aan hunne instrumenten versteven.

Maar de karabiniers lachten duchtig, des te meer dat de Prins hun gezegd had op dien gemeenzamen toon waarbij de soldaat zelden gevoelloos blijft : « 'T is dezen » morgen fijntjes koud; dat wekt goed op. Gij hebt zulks

Digitized by Google

» liever dan regen, niet waar? » De krijgsverrichting gelukte onder alle oogpunten; de bevelen van den Prins werden met verstand begrepen en met snelheid uitgevoerd. Ook toonde Zijne Koninklijke Hoogheid zich hierover ten uiterste tevreden en verzocht alle de aanwezige officieren tot een sober ontbijt in een herberg der omstreken. De burgers die, bij toeval, in de herberg aanwezig waren stonden erover verwonderd, zoo 't schijnt, den Prins zoo smakelijk en zoo gretig te midden zijner gezellen de dikke boterhammen van zwart brood te zien eten, zoo gemoedelijk zijn glas bier te zien ledigen en daarna met lust de pijp te zien rooken, die hij wel wat al te lief had; deze was zijne vriendin voor de langdurige avondstonden welke hij aan het lezen der diepdenkende schrijvers toewijdde.

Wie zou nu, na zulke schetsen, niet gelooven dat de Prins zoowel door de officieren als door de soldaten opgehemeld werd?

*
* *

De jonge Prins was zeer leergraag; hij stond 's morgens zeer vroeg op. Dikwijls bemerkte men dat reeds ten zeven ure 's morgens de lampen der verdieping van 't paleis van den Graaf van Vlaanderen ontstoken waren.

'T was Prins Boudewijn die den dag begon en zich aan t werk zette. Hij stelde bijzonderlijk belang in alles wat de krijgskunst betreft. De invoering der nieuwe geweren en nieuw buskruit verschafte hem het ontwerp eener voordracht, die hij vòòr zijne gezellen der karabiniers met zooveel kennis van zaken hield dat de officieren aanstonds hun verlangen uitten, dat de Prins den nadruk van zijn

Digitized by Google

gewrocht zou veroorloven; maar hij weigerde zulks uit welvoeglijkheid : « Mijn werk is niet belangwekkend genoeg, » zegde hij hun : als men mijnen ouderdom heeft, stelt men » maar de vragen; men mag ze bespreken, maar men geeft er » geenszins de oplossing van. » En nochtans, de Prins, die zoo vaardig alle de bijzonderheden van het krijgsberoep aanleerde en zoo behendig alle gehechtheid wist te verwerven, bezat eene geleerdheid die men zelden voor zijnen ouderdom zal aantreffen. Nooit had men bij eenen overste, die zoo weinig door ondervinding had aangeleerd, zulk helder begrip en zulke gegronde kennis der oorlogskunst durven verhopen.

*
* *

De Prins beantwoordde ten volle de eischen van onzen tijd. Hij sprak op bewonderenswaardige wijze de vlaamsche taal, en dit wist hij in meer dan eene omstandigheid te bewijzen. 't Was namelijk te Brugge, daags na de onthulling der standbeelden van onze vlaamsche helden Breydel en de Koninck, op 17 oogst 1887. Men voerde ter zijner eere, een vaderlandsch drama op in den vlaamschen schouwburg. Prins Boudewijn woonde de vertooning bij en antwoorde in 't vlaamsch op de verwelkomingsaanspraak die men hem in deze taal toestuurde. Zijne redevoering baarde eenen buitengewonen indruk en dreef de geestdrift der opgetogen vlamingen zoover, dat deze laatste de paarden van 's Prinsen rijtuig wilden uitspannen. Hij was voor de walen juist zooals voor de vlamingen : eenvoudig, vriendelijk, en wist allen met dezelfde minzaamheid een minzaam woord toe te sturen.

Digitized by Google

Verleden jaar werd hij gelast onze vorsten bij de jubbelfeesten van Luik te vertegenwoordigen. Zijn verblijf in de groote walenstad baatte hem eene reeks welgemeende en geestdriftige toejuichingen. Op 't feestmaal dat de geschutsbatterij der burgerwacht aan alle hare wapenbroeders van 't land bood, beantwoordde Prins Boudewijn met welgepaste woorden vol vaderlandsliefde den heildronk van den burgemeester van Luik. Zijn antwoord werd met daverend handgeklap begroet.

*
* *

De Prins volgde aandachtig en met groot belang de economische en maatschappelijke vooruitstrevingen welke het einde onzer eeuw kenmerken. De eerste persoon welke hij om een lang onderhoud in zijn paleis ontbood, was een leeraar der hoogeschool die van Berlijn terugkwam waar hij de inrichtingen ter bescherming der gezondheid en des ouderdoms van den werkman breedvoerig onderzocht had.

Toen de Prins de groote ijzergieterijën te Couillet bezocht nam hij vooral inlichtingen over den toestand der scholen, hospitalen, spaarkassen en voorzieningsinrichtingen; hij bezocht menige werkmanswoning van 't gesticht en ondervroeg vele werklieden over hun lot. Deze toonden zich ten uiterste tevreden over het belang dat de Prins in hun stelde en deden hem uitgeleide tot aan de spoorwegstatie onder de geestdriftigste toejuichingen.

De volksliefde voor Prins Boudewijn was dus niet alleenlijk in 't leger verzekerd, maar overal waar hij zich begaf.

Nooit zou onze pen voor opdroging vatbaar wezen, indien wij al de weldaden, al de trekken van welwillendheid en

Digitized by Google

medegevoel moesten aanhalen welke het volk van den overleden Prins weet te verhalen. De Prins mengde zich dikwijls bij de bevolking en sloop gaarne onbekend in haar midden : hij voorspelde een dier goede Prinsen van den tijd der gemeenten, die met hun volk overeenstemden, ja! broederlijk met hun volk omgingen.

Indien Prins Boudewijn nu de vorst was die aan de bevolking behaagde en reedsdoor haar als troonopvolger aanvaard was, zoo was hij ook de Prins die over de Kamers eene groote macht zou gehad hebben voor zijn gezond verstand, zijne bevallige welsprekendheid, zijn juist oordeel, zijne gegronde en uitgebreide kennissen en zijne bekommering om het burgerwelzijn.

Prins Boudewijn beminde het leger omdat hij er een gezelschap trof dat hem gansch aangekleefd was en met de edelste gevoelens van vaderlandsliefde bezield was. Hij beminde het leger omdat hij de vaste overtuiging had dat het eene macht is die tot alle zelfopoffering, tot alle heldhaftigheid bereid is om de eer van ons Vaderland te handhaven. Daarom ook was hij gelukkig en fier in het leger rang te nemen, niet om er hooge graden te bekleeden, maar wel om als dapper soldaat zijn Vaderland te dienen. Het Vaderland beweent in hem een veelbelovenden vorst; doch het leger beweent in hem eenen boezemvriend, en zulk verlies is onherstelbaar.

De Koning was met de opvoeding en de eerste beginselen van Prins Boudewijn zeer ingenomen. Sedert lang deed Hij Prins Boudewijn aan zijne zijde werken om hem alzoo met het bestuur der zaken van algemeen belang, zoo voor 't binnenland als voor 't buitenland, eigen te maken

Digitized by Google

Ook viel de slag van 's Prinsen afsterven rampvol voor onzen Koning, die reeds zoo bitter beproefd werd.

***

PRINS AALBRECHT.

Thans heeft het Belgisch volk zijne hoop geplaatst in den tweeden zoon van den Graaf van Vlaanderen : Prins Aalbrecht.

Prins Aalbrecht werd geboren op 8ste april 1875 ; hij zal dus 't aanstaande voorjaar zestien jaren oud wezen.

De Koning heeft gewild dat hij, zooals Prins Boudewijn, vroeg het uniform der militaireschool drage, zegge het uniform van den soldaat, het uniform van den plicht.

Prins Aalbrecht werd op 15 december ll. door den Koning in de militaireschool ter aanvaarding voorgesteld.

« Ik verheug mij, sprak ter die gelegenheid Zijne Majes-
» teit, u heden den tweede mijner neven te brengen zooals
» ik u zijnen broeder heb aangebracht.

» Ik verheug mij des te meer, daar mijne handelwijze
» eene hulde brengt aan die inrichting waar hij al het noodige
» zal aanleeren om eens bekwaam, verstandig en heldhaftig
» officier te wezen; omdat zij eene hulde brengt aan dat
» vruchtbaar beginsel, dat alle de Belgen tot de verdediging
» van ons Vaderland moet aansporen.

» Een onafhankelijk land, zooals het onze, moet op dap-
» pere, verstandige en bekwame burgers kunnen steunen.

» Ieder mensch moet voor dagen van beproeving bereid
» wezen. De volkeren hebben bedenkelijke tijdperken te on-

Digitized by Google

» derstaan, zoowel als de menschen. Eens komt immers het » noodlottig oogenblik waarop hun bestaan bedreigd wordt, » en dan wordt het leger, zoo het wel ingericht is, de » beschermwacht der instellingen en der verworvene vrij- » heden.

» Met genoegen zie ik het puik der jonkheid rang nemen » in het leger, en de Prinsen moeten het voorbeeld geven » der plichtkwijting.

» Prins Aalbrecht zal, zooals zijn broeder, nut trekken uit » uw onderricht, uwe tucht en uwe voorbeelden. »

De Koning wendde zich vervolgens tot de leerlingen, en zegde hun :

« Ik stel insgelijks mijnen neef aan zijne gezellen voor, en » ik hoop dat zij hem broederlijk zullen ontvangen. »

*
* *

De Prinsen moeten het voorbeeld geven in het vervullen hunner plichten, zegde de Koning. Verhevene en strenge gedachte, indien men er ooit hoorde ! Prins Boudewijn had ten volle de verwachtingen van onzen Koning beantwoord want het gansche land was er reeds van overtuigd dat Prins Boudewijn vooral een Prins van den plicht zou wezen.

Ja ! Het was dus maar al te wel verdiende belooning, indien het edel kind van ons Belgenland naar zijne laatste rustplaats werd gedragen te midden eener tallooze menigte welke, blootshoofds en rillende van ontroering, den braven, veelbelovenden Prins beweende die ons zoo vroegtijding als door een donderslag ontrukt werd.

Digitized by Google

Nooit zag men zulke groote, zulke oprechte, zulke algemeene droefheid : bittere tranen rolden over de wangen der bevolking en 't hart aller Belgen stemde ten volle overeen met 't hart der Koninklijke Familie, die bij 't stoffelijk overblijfsel van Boudewijn snikte.

Slaap gerust, duurbare Prins, onder de bloemenkransen die U van wijd en zijd toekwamen, van alle hoeken der wereld waar Belgen zijn en waar de Belgen bemind worden.

Slaap gerust, edele Prins, in den schoot der Godheid, te midden der uwen !

Wees hierboven de schutsengel van uw dierbaar Vaderland, zooals gij gezworen hadt het hier beneden te dienen.

Slaap gerust ! gij laat ons een broeder die uwe stappen zal navolgen.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

K.

Digitized by Google

Digitized by Google